

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Bonis Operibus Docto. Martini Lutheri Liber

Luther, Martin

Vuittemberge, 1521

VD16 L 7151

Decimooctavo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33333

Est enim imago irreligiosa & christiana domum publicis peccatis desinatam habere Christianos, quod olim inauditum fuit. Deceret enim esse constitutionem & ordinationem, ut mares puellis mature collocarentur, ad eiusmodi vitia vitanda. In quod nitendum esset tam sacris quã prophanis magistratibus, tam spiritualibus quã secularibus officialibus. Si enim hoc apud Iudeos possibile fuit, quare hoc non & apud Christianos sit possibile? Quin potius si in vicis, castellis, & aliquibus oppidis & urbibus possibile est, ut ob oculos habemus, quare nõ sit ubiq; possibile? Sed hoc impedit, quod nullum est in seculo & orbeterarũ regimen. Nemo vult laborare. Ideo coguntur opifices suis ministris seruas permittere. Quos tum ita licentiosos nemo potest cohibere. Verum si constitutio & ordinatio esset eiusmodi, ut cogerentur obtemperare & obedire, & ne alibi a quoq; receptarentur, esset huius mali magnũ foramen obturatum. O deum auxiliatorem, vereor hic votũ esse maximũ. Spes enim est exigua, & tamẽ per hoc non sumus excusati. Nunc vide, hæc pauca opera principibus, dominis, & magistratibus sunt demonstrata, sed tamẽ tam bona, & tam multa, ut satis superq; habeant honorem operum, quibus deo omnibus horis seruiant. Atqui hæc quoq; opera non minus q̃ reliqua oportet in fide fieri, imo fidem exercere. Ne quisquam mortalium sibi presumat operibus deo placere, sed ut fiducia erga deum, eiusmodi opera suo propitio & clementi deo tantum ad honorem & gloriam faciat, ita proxime seruiendi & commodandi.

DECIMO OCTAVO.

¶ Quartum opus huius præcepti est, obedientia famulij, & opificũ erga suos dominos, dominas, magistratos, & magistras. De quibus S. Paulus ad Titum. 2. dicit. Seruos dominis suis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicentes, non fraudantes, sed in omnibus fidẽ bonam ostendentes, ut doctrinam saluatoris nostri ornent in omnibus. Ut is qui ex aduerso est vereatur nihil habens malum dicere de nobis. Sanctus quoq; Petrus dixit. Serui subditi estote in omni timore dñis, non tantum bonis & modestis, sed etiã dyscolis. Hæc est enim gratia si propter dei conscientiam sustinet quis tristitias patiens iniuste. Nunc enim maxima in seculo querimonia est cõtra famulatum, & operarios, tam contumaces, infideles, nihil educatos, tam lucri cupidos esse. Quæ calamitas diuinitus missa est. Est enim hoc vnicum famulij opus, quo beatum fieri potest. Neq; egent vel peregrinationibus ad diuos, vel hoc vel illo facto, si tantum eorum cor eo tendit, ut & omittere & facere sint parati, quicquid intelligant suis dñis & eorum vxoribus placere. Idq; totum in simplici fide. Non quod vellent magna operibus promereri, sed ut ea faciant omnia in fiducia ad dei gratiã & amorem (in quo oĩa

Quid deceat
subditos.

Fidei exerci-
cium.

stant merita) pure & gratis ex amore & favore ad deum, ex eiusmodi fiducia nata. Ita, vt sinant eiusmodi opera omnia esse exercitationem & adimonitionem talis fidei & fiduciae magis & magis confirmandae. Nam sicut dictum est sepe numero, hęc fides omnia opera facit bona. Imo a fide oportet opera fieri, ita vt fides magister sit operum,

DECIMONONO.

Quid vicissim dñs deceat.

¶ E diuerso dominorum & matronarum est, regere ministros, anellas, & operarios suos non tyrannice. Non omnia ad viuum querere, sed interdū aliquid permittere, & pro tranquillitate & concordia cōnuere. Nam quando in hac vita terrestri in imperfecte fide viuatur, in nullo vniq̄ ordine & statu possunt omnia ad perpendicularum exigi. De quo S. Paulus ad Colossenses, 4. Domini quod iustum & æquum est, seruis prestare, sciens quoniam & vos dominum habetis in celo. Ideoq; sicut domini nolunt a deo cū ipsis agi seuerissime, sed multa ipsis ex gratia remitti, ita vicissim debent eo mitiores erga suum esse famulitium, remittentes non nihil, data tamen interim opera vt bene viuant & discant deum timere. Hic iterum vides quid bonorum operum possit & pater & mater familias facere. Quam pulchre nobis omnibus bona opera, quā prope, quā multipliciter, q̄ frequenter admoueat & proponat, vt non cogamur de bonis operibus interrogare. Imo bene possimus obliuisci reliquorum eleganter apparentium & fulgentium, longe ascitorum, & humanius inuentorum operum. Vt sunt peregrinari, templa exstruere, indulgentias querere, & id genus similia. Hic quoq; a me dicendū esset quomō vxor marito suo vt suo superiori siue principi obedire, subesse, cedere, tacere, permittere debeat, vbi non sit contra deum. Rursum vt maritus vxorem diligat, ei non nihil indulgeat, non omnia ad amussim exigens, vt S. Petrus & Paulus multa in hanc rem dixerunt. Sed hęc res conuenit longiori decem præceptorum enarrationi, & potest ex his capitibus facile agnosci.

VIGESIMO.

Obedientia] sollicitudo.

¶ Verum quicquid dictum est de his operibus comprehenditur his duobus, obedientia & sollicitudine. Obedientia em̄ decet populares siue subiectos, Sollicitudo dominos siue superiores, vt curam habeant suos subiectos bene regendi, eos comiter & humaniter tractandi, & oīa faciendi, quibus ipsis vsui sint & auxilio. Hęc em̄ ipsorū est via ad cælum, hęc ipsorū optima opera quæ facere possunt in terris, quibus deo sunt acceptiores quā si alioqui mera facerent miracula. Ita dicit S. Paulus. Rom. xij. Qui præest in sollicitudine. Quasi diceret. Ne moueatur quid reliquid vel homines vel ordines faciant. Neq; spectet vel hoc vel illud opus, siue luceat siue obscurum videatur. Sed obseruet suam conditionem